

عنوان مقاله:

شیوه های مرسوم شکسته نویسی در دوره قاجار

محل انتشار:

فصلنامه پیکره، دوره 11، شماره 27 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسنده:

امیر فرید - استادیار گروه ارتباط تصویری، دانشکده هنرهای تجسمی، دانشگاه هنر اسلامی تبریز، تبریز، ایران.

خلاصه مقاله:

بیان مسئله: شکسته نستعلیق آخرین تحول نوشتاری در خوشنویسی ایرانی است که اوج کاربری آن را باید در دوره قاجار جست. تنوع شیوه های شکسته نویسی در دوره قاجار متناسب با جریان های اجتماعی و نیازهای هنری آن دوره قابل دسته بندی و گزارش خواهد بود. هدف: مقاله حاضر دو هدف اصلی را دنبال می کند؛ نخست جستجویی در بنیان های شکل گیری شکسته نستعلیق خواهد داشت و سپس دسته بندی از شیوه های مرسوم شکسته نویسی در دوره قاجار ارائه خواهد داد. روش پژوهش: این پژوهش به روش توصیفی-تحلیلی و بر مبنای مطالعات کتابخانه ای و میدانی فراهم آمده است. شیوه تحلیل داده ها بر اساس تحلیل ساختاری نمونه ها است؛ همچنین نمونه های مورد قضاوت از گستره شکسته نویسی موجود در دوره قاجار می باشد. یافته ها: ریشه خط شکسته را در نستعلیق دانسته اند؛ اما کنکاش در فرم شناسی این خط، تاثیر خط تعلیق بر شکسته را آشکار می کند. همچنین بر مبنای یافته های فرمی و ساختاری در شکسته نویسی این دوره، می توان شکسته نویسی دوره قاجار را به سه شیوه اصلی تقسیم نمود؛ نخست: شیوه پیروان درویش که به همان شیوه می نوشتند؛ دوم: شیوه ای که به استقلال نسبی شکسته از متن و شعر می انجامد؛ در این دسته، آفرینش تابلو به روش جلی نویسی (گنده نویسی) بسیار رایج می شود؛ در گروه سوم: به نحوی نوشتارهای تحریری و منشی گری را شامل می شود؛ در این روش گونه ای تندنویسی به روش خط تحریری مرسوم می گردد.

کلمات کلیدی:

خوشنویسی، شکسته نستعلیق، تعلیق، ریخت حروف، دوره قاجار

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1496587>

